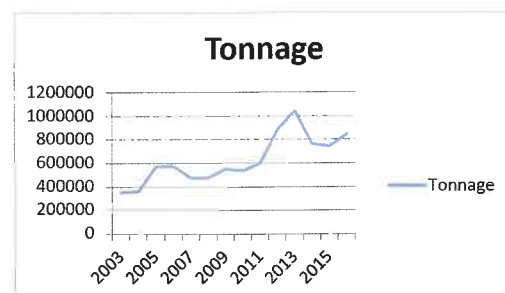

De volgende grafiek toont de echte trafiek van de volgende jaren aan, op het normale niveau na de piek van 2010.

Figuur 6. Historische gegevens transportvolumes op het KBK.

Men blijft echter de eerste groeicurve hanteren om de trafiekvoorspelling te doen (waarbij het overslagcentrum (ROC) dus voor een bijkomende "boost" zou zorgen: deze werkwijze geeft waarschijnlijk een flinke overschatting.

Wij stellen ons bovendien de vraag of de voorziene dimensies voor het opgewaardeerde kanaal wel sporen met de verwachte ontwikkelingen in de scheepvaart? Er is een tendens tot het inzetten van kleinere, flexibele schepen, die het mogelijk maken om snel en efficiënt in te spelen op de échte transportnaden van onze bedrijven met pistes voor meer palletvervoer en onbemand varen. We vragen dan ook om te onderzoeken in hoeverre deze nieuwe trends de prognoses beïnvloeden van de klasse schepen die over het kanaal zullen varen.

Tenslotte vragen we ook een grondige analyse van de goederen die in de toekomst over het kanaal zullen worden vervoerd. Op dit moment worden voornamelijk ruwe mineralen en bouwstoffen (o.m. zand) over het kanaal vervoerd. De gangbare prognoses voor dit type materiaal zijn echter negatief, er wordt dus minder transport van dit type goederen verwacht.

OP NAAR EEN NIEUW VERKEERS-INFARCT?

De projectstudie zoekt een locatie voor een bijkomend Regionaal Overslag Centrum (ROC). Dit is een cruciaal element in de ganse kosten-batenanalyse van het opwaarderingsproject. Dit overslagcentrum moet voor een belangrijke **bijkomende trafiek** zorgen: men gaat uit van een cijfer van 1 miljoen ton overslag per jaar.

Ook deze schatting lijkt natte vinger werk: zowel de River Terminal in Wielsbeke als de kade van Alpro in Wevelgem zijn sterk onderbenut, ondanks een goede ontsluiting voor vrachtverkeer en halen deze cijfers helemaal niet;

En wat met de **ontsluiting**? Alle goederen die op zo'n verzamelpunt aankomen moeten er weer weg. Een geladen vrachtwagen mag in België maximaal 44 ton wegen. Eén miljoen ton overslag zou dus 22.000 vrachtwagens vragen, wat gelijk staat met 44.000 vrachtwagenbewegingen. De negatieve invloed op luchtkwaliteit en fileleed zijn duidelijk.

EN WAT MET HET KLIMAAT?

Eind november heeft de Europese Commissie zijn voornemen bekendgemaakt om Europa tegen 2050 CO2 neutraal te hebben dwz. te gaan voor een CO2 uitstoot reductie van bijna 100%. Alle wetenschap bevestigd dat we nu de klimaatopwarming achterna lopen en veel meer moeten doen. Dit wordt een enorme opdracht.

Voor ons moeten alle nieuwe grote projecten zoals dit kanaalproject zich dan ook conformeren aan deze doelstelling, zeker als ze deels met Europese subsidies gebouwd worden.

Wij vragen daarom **een grondig onderzoek te doen** in welke mate dit ganse project zal beantwoorden aan deze doelstellingen. Met andere woorden vragen we een berekening van **de totale CO2 emissie** door de bouw van het project en door de gebruiksfase, rekening houdende met het geïnduceerd vrachtwagentransport vanuit het nieuwe overslagcentrum en de besparing aan emissies door het te verwachten waterwegtransport.

EN WAT MOET DAT ALLEMAAL KOSTEN?

In de huidige stand van het rapport zijn er geen cijfers beschikbaar die ook maar bij benadering een weergave zijn van de totale kostprijs van het project en van de kosten-baten balans. Er wordt dus maar gestudeerd en gepland zonder dat iemand durft of kan berekenen wat dit allemaal gaat kosten. **Het wordt dringend tijd dat er cijfers op tafel komen.** We maken alleen maar de vergelijking met het Leieproject dat nu al 3x meer zal kosten dan de oorspronkelijke ramingen. Als deze projecten zoveel geld kosten en zo'n grote impact hebben op de toekomstige leefbaarheid van Zuid-West-Vlaanderen dan moeten de economische en milieubaten duidelijker en transparanter berekend worden zodat ze kunnen afgewogen worden aan de grote financiële, milieu- en natuurkosten.

NATUUR.KOEPPELVZW

(met dank aan de Natuurpunt De Vlasbek vzw voor het voorbereidend studiewerk)

EEN PARADIJS VOOR DE POLDERPATRIJS?

Bijna twee jaar geleden werd in de omgeving van Ramskapelle, een deelgemeente van Nieuwpoort, 500 hectare demonstratiegebied afgebakend om akkervogels en in het bijzonder de patrijs meer kansen te bieden. Dit project is een onderdeel van het Europese Interreg-project PARTRIDGE, waaraan vijf Europese regio's deelnemen. Willem Van Colen van INAGRO, het voormalige landbouwonderzoekcentrum van de provincie West-Vlaanderen, coördineert het project in Ramskapelle. Willem is bioloog met een specialisatie in akkervogels en agroforestry. Afgelopen zomer trokken we met hem de polder in en botsten al meteen op een 'klucht' patrijzen. Al is dit wel een ernstig verhaal over de dringende nood aan meer akkerbiodiversiteit... Willem vertelt.

"Anderhalf jaar geleden ben ik bij Inagro aan de slag gegaan. De wereld van de landbouw was toen nieuw voor mij, maar ik vond dat als we de biodiversiteit echt meer kansen wilden geven, we niet alleen aan afbakening van natuurgebieden moesten denken. In deze kuststreek zorgt de landbouw voor veel open ruimte die ook kansen voor de natuur biedt. De grote achteruitgang van akkervogels is een teken aan de wand dat her en der een bloemenakkerrand of houtwal aanleggen onvoldoende is om het tij te keren. Dit vier jaar durende project is vorig jaar begonnen en loopt nog tot 2020. Naast Vlaanderen, nemen ook Nederland, Duitsland, Schotland en Engeland deel, samen elf partners. Het project wordt vanuit Engeland gecoördineerd door de Game and Wildlife Conservation Trust, een onderzoeksinstituut met de jacht als voornaamste invalshoek en met veel verworven kennis over de grey partridge. Hier in Vlaanderen zijn Inagro, Agrobeteercentrum ECO2, INBO, VLM en HVV betrokken partijen. INBO doet de monitoring van patrijzen, hazen en andere akkervogels in de Vlaamse demogebieden en coördineert de tellingen voor alle tien de demonstratiegebieden. Het demogebied in Ramskapelle ligt op de linkeroever van de IJzer die hier al dicht bij zijn monding is. Patrijzen worden in het voorjaar en najaar geteld door het INBO en vrijwilligers, vooral jagers. Bij die telling gebruikt men de

opgenomen roep van een mannetjespatrijs en wordt elke reactie opgetekend.

Elke deelnemende regio telt twee demogebieden. In Vlaanderen liggen die in Ramskapelle bij Nieuwpoort en Assenede, in Oost-Vlaanderen. Beide gebieden zijn 500 hectare groot, waardoor het bijzonder interessant is om op die grote schaal te kunnen werken. De hoofdprijs is om in elk gebied minstens zeven procent te reserveren voor hoogkwalitatieve habitat voor patrijzen, waarmee een toename van dertig procent algemene akkerbiodiversiteit gerealiseerd moet worden. Die zeven procent is geen lukraak getal, maar is bepaald door jarenlang ecologisch onderzoek. In elk demogebied is dat percentage al ruimschoots gerealiseerd, op zich een mooi resultaat na amper twee jaar."

PARAPLUSOORT

"We hebben voor de patrijs gekozen omdat het een paraplu-soort is. Het is een kieskeurige vogel en als die het goed doet dan zal de rest – veldleeuwerik, grauwe gors, geelgors en kievit – het ook beter hebben. Als een patrijs veilig kan broeden, dan schept dat ook kansen voor andere bodembroeders. De patrijs is bovendien een standvogel en dus een goede indicator voor de toestand van zijn biotoop. Ze brengen ook geen schade toe aan de gewassen, de jagers zien ze graag in hun jachtgebied en het is ook gewoon een charmante vogel, tenminste als je de kans krijgt hem van dichtbij te observeren. De verontrustende achteruitgang

van het patrijzenbestand met 90 procent, betekent dat er pas gejaagd mag worden als er drie jaar na elkaar per honderd hectare telkens drie broedende koppels zijn. Hun legsel varieert van tien tot twintig eieren. In dit gebied en elders kan er legaal op patrijs gejaagd worden, maar de jagers verkiezen in veel gevallen om dat niet te doen of in heel beperkte mate.

Tijdens de broedperiode is het vrouwtje erg kwetsbaar voor roofdieren. Als patrijzen in brede, dichtbegroeide stroken kunnen broeden, zal de predatie door vos en roofvogels, waaronder ook kauwen en kraaien, veel minder zijn. En ja, een groep patrijzen die uit zowel jonge als oudere vogels bestaat, heet wel degelijk een 'klucht'..."

BLOEMENBLOKKEN EN KEVERBANKEN

"Bloemenmengsels voor akkervogels bestaan al geruime tijd, maar deze meerderjarige bloemenblokken zijn een nieuw concept omdat het beheer ervan anders is. Zo'n bloemenblok is minimaal een halve hectare groot en twaalf meter breed. Dat is een pak groter dan de meeste akkerranden. Ze worden ook jarenlang behouden. Het tweede jaar na de inzaai ervan wordt de helft gemaaid en heringezaaid. Dat heringezaaide stuk zal in het tweede jaar vooral bestaan uit bloeiende éénjarige kruiden. Op de andere helft wordt niet ingegrepen,

CHRIS DUTRY

Willem Van Colen van INAGRO
© Chris Dutry

†Patrijzenkuikens in het veld
© Jannie Timmer

‡Koppel patrijzen
© Vikta - Rollin Verlinde

waardoor daar de tweejarige soorten tot volle ontwikkeling kunnen komen. Tijdens het derde jaar wordt de helft die onaangeroerd bleef, gemaaid en heringezaaid. Dat patroon wordt elk jaar herhaald. De zaaidichtheid bedraagt bewust slechts zeven kilogram per hectare. Net die combinatie van één- en meerjarige kruiden op hetzelfde perceel, maakt het tot een voor de patrijs interessante habitat. Ze maken hun nesten tussen de meerjarige planten die een dichtere begroeiing vormen. De uitgekomen kuikens foerageren het liefst in de strook met ijlere eenjarige grassen en bloemen. Verdroogde en omgevallen zonnebloemen geven meer structuur aan het biotoop en scheppen veel kansen voor de vogels om eronder te schuilen. In een vlak landschap als de polders is dat niet onbelangrijk. Bij de

keuze van de planten kijkt men goed naar de structuur ervan. Er wordt gekozen voor planten die veel biomassa produceren, maar ter hoogte van de bodem niet al te veel 'dichtgroeien'. Vandaar dat er ook kool, luzerne en honingklaver in het zaadmengsel steekt.

De zaden van granen en kruiden vormen een wintervoorraad voor akkervogels. Op de kale winterelden vinden die immers nog nauwelijks voedsel. De inrichting van de bloemenblokken is bovendien voordelig voor hazen, die ook de akkerbiodiversiteit verrijken.

Nieuw bij ons zijn de keverbanken. In Engeland experimenteert men daar al sinds de jaren '80 mee. Erg indrukwekkend is zo'n keverbank niet: een berm die zowat een halve meter hoger ligt dan de omliggende akker en zo'n drie meter breed is. Hij wordt ingezaaid met grassen die pollen vormen, een ideale overwinteringshabitat voor loopkevers. Door de hogere ligging blijft die grond droog en warmt hij aan de zuidkant sneller op, wat 's zomers nog meer insecten aantrekt. Tegelijk nestelen patrijzen graag tussen die pollen. Ze zitten er goed beschermd en verborgen voor roofdieren, van vos tot kiekendief. Wanneer de kuikentjes uitkomen beschikken ze meteen over genoeg insecten om de eerste zes cruciale weken door te komen.

BRUINE KIEKENDIEF

"Toen ik bij Inagro aan de slag ging was mijn grootste zorg: zullen de landbouwers meegaan in ons verhaal? Al gauw mocht ik ontdekken dat dit wel kon, op voorwaarde dat ze goed geïnformeerd werden. Sommigen hebben zelfs een zekere nostalgie naar vroeger, toen er veel meer akkervogels waren. De druk vanuit de voedingsindustrie om zoveel mogelijk en zo efficiënt mogelijk voedsel te produceren, laat hen echter niet toe om daar meteen iets aan te doen. Onze ondersteuning hielp hen echter over de streep: bijna iedereen die naar de infovergaderingen kwam, is mee in het project gestapt. Landbouwers zijn vaak ook degenen die het eerst opmerken dat de biodiversiteit achteruit gaat. In tegenstelling tot onderzoekers komen ze dagelijks op het veld. Ik was aangenaam verrast over hun houding en merk dat ze ook fier zijn dat ze iets daadwerkelijk kunnen doen voor de natuur. Wij richten ons vooral op akkerbouwers, want wie alleen grasland heeft kan beter weidevogelmaatregelen toepassen. Zoals voor Kieviten die het momenteel ook moeilijk hebben door een gebrek aan veilige nestplaatsen en door onvoldoende insecten als voedsel. We maken hen ook duidelijk dat de insecten die we willen aantrek-

ken, geen schade aanrichten aan hun gewassen. Die loopkevers bestrijden veeleer bladluizen en andere ongewenste beestjes. Wij moeten er wel op letten dat we geen waardplanten inzaaien waar insecten op af komen die bijvoorbeeld een bepaald gewas schade zullen toebrengen. Ook op dat vlak wordt er nauw overlegd met de landbouwer. Zo'n akkerrand trekt bijvoorbeeld ook muizen aan, maar die vormt dan weer een voedselbron voor de bruine kiekendief die hier nog voorkomt.

Er zijn 28 landbouwers actief in de 500 hectare 'patrijsgebied' en acht ervan zijn direct betrokken in dit patrijzenproject. Een van de landbouwers legde als eerste een keverbank aan, nadat hij had deelgenomen aan een driedaags bezoek in Engeland waar ze een langere traditie kennen van maatregelen voor natuurbehoud. Blijkbaar is het: eerst zien, dan nadoen... Er is inderdaad ook een vergoeding aan hun medewerking gekoppeld, maar ik vind dat meer dan billijk: de landbouwer laat immers een deel van zijn grond ongebruikt. En we mogen ook niet vergeten dat de aanleg van een bloemenrand of keverbank extra werk betekent. Het zijn overigens bedragen die courant toegekend worden in het kader van de Europese en Vlaamse beheersovereenkomsten.

PARTICIPATIEF PROJECT

Persoonlijk vind ik het erg belangrijk dat je met verschillende stakeholders samen aan tafel zit. Het is een beetje *étonnée de se retrouver ensemble* als je jagers, landbouwers en natuurbeschermers daartoe kan overtuigen. Ook dat bepaalt mee het succes van dit project. Vandaar dat er veel energie naar communicatie gaat. Ondertussen hebben we gemerkt dat er rond de patrijs en zijn biotoop veel kennis bestaat, maar verspreid zit over veel landen en streken in Europa. Dit project wil ook deze knowhow verzamelen en ruim toegankelijk maken. Binnen de projectgroepen bestaat er ondertussen al een hele dynamiek van uitwisseling. Zo ontvingen we

onlangs een eerste, bemoedigende evaluatie van onze Nederlandse collega's van het Brabants Landschap.

Nederland zet sterk in op de monitoring van insectenpopulaties in dit patrijzenproject. Op twee jaar tijd konden ze al een verdubbeling vaststellen van zowel het aantal soorten als de aantallen. We mogen veronderstellen dat dit ook hier het geval zal zijn. De recente berichten uit Duitsland over een drastische terugval van de aantallen insecten hebben velen wakker geschud. Met dit grootschalig project hopen we aan te tonen dat we het tij nog kunnen keren als er maar voldoende weldoordachte maat-

regelen genomen worden. Tegelijk moeten we opletten dat we niet slechts eilandjes van biodiversiteit in stand houden.

Alvast een mooie spin off van het PARTRIDGE-project is dat er rond Roeselare vijf kleinere demoveldjes met datzelfde patrijzenmengsel werden aangelegd door de jagers en Natuurpunt. En studenten van de VABI-landbouwschool in diezelfde stad, leren nu ook zo'n veldjes aanleggen. Twintig jaar geleden was zoiets nog ondenkbaar..."

Meer op www.inagro.be/partridge
willem.vancolen@inagro.be,
051-27 33 15

‡Bloemenblok
© Chris Dutry.

EEN AKKERVOGELPROJECT IN ZUID-WEST-VLAANDEREN?

We vroegen het aan Olivier Dochy, akkervogelspecialist van de provincie West-Vlaanderen. "Het is gemakkelijk om enthousiast te worden over akkervogels, maar een stuk moeilijker om ze op de lange termijn te helpen. Het is niet zo eenvoudig als een bos planten om daarna jaren niets te moeten doen. Akkervogels moeten elk jaar opnieuw beschikken over het nodige voedsel en de juiste dekking. Het zijn landbouwvogels en geen reservaatvogels, dus de landbouwsector kan naast een deel van het probleem ook -en vooral- een deel van de oplossing zijn. Beheerovereenkomsten bieden een goede mogelijkheid, maar om serieuze populaties van akkervogels (en de andere agro-biodiversiteit) te behouden is er meer nodig. Hier liggen kansen om het onder druk staande Europese landbouwbudget te heroriënteren naar de vele 'publieke diensten' (zoals opslag van koolstof, waterberging, biodiversiteit en uiteraard voedselproductie). Het landbouwbeleid ten gronde veranderen is vooral een Europese en zelfs wereldhandelsaangelegenheid en niet zo eenvoudig dus. Maar willen jullie een akkervogelproject in Zuid-West-Vlaanderen dan heb je hiervoor veel terreinvrijwilligers nodig zowel uit de natuur en de landbouwsector. Ook de jagers ontbreken best niet. Ook een trekker, samen bereik je immers meer."

Vanuit Natuur.koepel vzw hopen we dat de nieuwe gebiedsmedewerker van Stadlandschap Schelde-Leie dit misschien als een nieuw project ziet zitten?

